

1973 OKT 26

373.51 Magyar Hírlap

244 Jubileumi találkozó Rákospalotán

Kedves találkozó színhelye volt a **rákospalotai** Dózsa György Gimnázium. Az iskolaállamosítás 25. évfordulója alkalmából emlékidézésre gyűltek össze a két és fél évtized során ott tanító régi tanárok és az egykori diákok.

A hajdani gimnazisták azóta felnőttek lettek, megilletődöttek, elfogódottak, hiszen emlékeiket alig tudták egyeztetni a valósággal. Idegen volt számukra ez a hófehér falú, kétemeletes, csillogó palota, a mai dózsások tanulóparadicsoma, a tágas, világos osztálytermek, a gazdag szertárak s a barátságos folyosók, ahol csak az ő régi-régi tablói bizonyították: ugyanabban az iskolában járnak, amely négy-öt-tíz-húsz éve útjukra bocsátotta őket.

Azaz: **csak nevében** ugyanaz az iskola.

Mert néhány évvel ezelőtt még nyoma sem volt ennek a modern, korszerű és szép épületnek. Az egykori iskola egy kopott falú, öreg, kétemeletes épület volt, amíg még ma is ott áll az új gimnázium mögött. Am eltűnt a romantikus dzsungel a hatalmas udvarról; a hűs árnyat adó lombok sátrát száműzte az építkezés, kellett a hely az új épület számára. De a régiek szívében változatlanul élnek az óriás fák. És elevenen emlékeznek a „tanyára” is. Az iskolaudvar hátsó traktusában meghúzódó, örökké nedves falú, földszintes kis építményre, ahol télen az iskolaköpenyt sem vették szigorúan, mert rendszerint nyakabátban ültek az órákon. Ott osztály tanuló dagasztották itt a sarat a csapadékos hónapokban, s itt állt a keskeny tornaterem is, ahová néha csak deszkapallón egyensúlyozva juthattak el a főépületből érkezők...

Tulajdonképpen örvendetes, hogy mindez már a múlté, s hogy a mai diákok — a sima arcú tinédzserek, akik oly kutatva figyelték a múltidézésre érkező öregdiákok arcvonásait — legfeljebb csak hallomásból ismerik az iskola történetének e nem is olyan régi fejezetét.

A kilencvenötödik tanév napjai peregen ebben a régi, korántsem kezdettől jó hírű gimnáziumban. Mert a szociális körülményekhez hasonlóan a rosszízű hagyományt is feledtetni kellett az iskola mai vezetőinek, tanárainak, s ez nem bizonyult könnyű, rövid időn belül megoldható feladatnak.

Hiszen 1913-ban az akkori főigazgató így fejtette ki nevelési elveit: „Az internátusi helyiségek primitív berendezése pedagógiai szempontból nem baj, sőt az egyszerű viszonyok közt való nevelés és az egyszerű életmódhoz való szoktatás hasznosnak mondható a ma annyira elkényeztetett ifjúságra nézve.”

Pedig Rákospalota és Újpest akkoriban egyetlen négyosztályos középiskolájának fejlesztése már alapítása évében megkezdődött. Előbb az alapító, **dr. Negyedi Szabó Alajos**, majd 1892-től kezdve az új tulajdonos, **Wagner Manó** bővítette az iskola helyiségeit: több, egymástól távol eső épületet vett bérbe az elemi, a polgári és a középiskola, valamint az ezekhez létesített internátus számára, s elkezdődött a szertári és könyvtári állomány szerény gyarapítása is.

A korabeli adatok tanúsága szerint 1896-ban még mindössze 36 diák tanult itt, többségükben tisztviselők, kisbirtokosok, nagyiparosok, nagy- és kiskereskedők, értelmiségiek és magánzók gyerme-

kei. A hajdani statisztika három olyan tanulót tüntet fel, akiknek szülei a „**mun-kás, napszámos, szolga**” kategóriákba tartoztak. 1913-ban már 256 tanuló jár a gimnáziumba, de a származási arányok hasonlóak a korábbi évekéhez.

S elérkezett 1919. április 25-e: a **Tanácsköztársaság tulajdonába vette a főgimnáziumot**. S ahogy közeledett a nyár, a Vörös Hadseregbe bevonuló fiatalok vizsgáztatása vált gyakorivá. Sajnos, a történelem fordulása miatt nemsokára újra a régi menetrend szerint folyt az élet az iskolában...

A főgimnázium ma már régi, elavult, kétemeletes épületét 1935-ben Wagner Manó fia és örököse: Aurél építtette föl, s 1969-ig ez — no meg a hátsó „tanya”, a régi internátusi rész — szolgált nemzedékek hosszú sorának alma materjével.

Amikor 1948-ban az iskola újra népi tulajdonba került, s felvette Dózsa György nevét, még kénytelen volt ezt az örökséget hordozni. S csak 21 év után, 1969. április 24-én költözhettek át a tanárok és a diákok a tizenhat tantermes, kémia-, fizika-, biológia-, rajz-, nyelvi és tornateremmel, hat szertárral, olvasókkal, könyvtárhelyiségekkel, párt- és KISZ-irodával, ebédlővel és orvosi szobával felszerelt modern iskolaépületbe. A 16,5 millió forintos költséggel készült új gimnázium további fejlesztésére ma évente több mint kétszázezer forintot fordítanak.

A város peremén álló, fővárosi mértékkel is a legszebbek közé tartozó gimnázium nem tagadja le a múltját. Sőt, mert örökségét képes volt megújítani, inkább büszkén tekint vissza a rengeteg erőfeszítéssel legyőzött, meredek útra.

Régi tanárok és diákok kirándulása a múltba ezért volt oly nem mindennapi a minap Rákospalotán.

H. Valachi Anna